

ПІСЛЯ ДЕШ'ЕА

Меттью Фаррер

– Ти не зобов'язаний цього робити, – сказав Дрегер, порушивши тривалу тишу, і навіть без почуттів Астартеc було чутно, як ослабла напруга, в якій перебували інші Пси Війни. Кхарн оглянув нечітке каре воїнів і помітив на їх обличчях вираз потайного полегшення.

Нарешті хтось наважився це сказати.

– Тобі не треба цього робити, –

Дрегер ніяк не міг примусити себе стати між Кхарном і дверима, та голос його був упевненим. – Тобі не слід цього робити.

Але інші знаки вказували на вдаваність самовладання у Дрегеровому голосі. Кхарн дивився, як його колега-капітан дихає, лише трохи повільніше, ніж під час підготовки до бою, дивився, як пульсують із підвищеною швидкістю жили на його обличчі та поголена шкіра голови, споглядав рухи його очей, ледве помітні переміщення його плечей, а його тіло тим часом проходило комплекси вправ для розслаблення м'язів, що входили до їхньої глибинної підготовки.

Дрегерова шкіра мала запах очисного гелю, та за ним від його шкіри йшов запах адреналіну та нелюдських есенцій, які виділяв сам собою організм Астартес, коли спрацьовувало чуття небезпеки.

Вони всі були напружені; в самого Кхарна теж прискорився обмін речовин. Він практично ніяк не міг цьому зарадити. Циркулятори повітря ще не змогли розвіяти різкий запах крові, що омила передпокій, коли подвійні двері відчинилися востаннє.

Працюючи піднебінням і язиком, обробляючи повітря та пробуючи його на смак, Кхарн усвідомив іще дещо: на решті корабля запанувала така само тиша, як і в тому передпокої, де

вони стояли. Напівкругла зовнішня стіна передпокою виглядала аж на палуби з казармами, і зазвичай широка колонада була сповнена звуків. Голоси, бряжчання чобіт і м'якша хода чорноробів і техноматів, далекий звук пострілів із тирів, ледве чутне дзижчання нової силової зброї – все це тепер зникло. На палубах було так само тихо, як і у великій кімнаті за сталєво-сірими подвійними дверима у Дрегера за спиною. Незвичність цієї тиші напружувала його нерви та м'язи ще сильніше.

Кхарн ігнорував своє тіло, дозволяючи йому робити що завгодно. Очі його лишалися холодними.

– Оскільки я з Восьмої роти, я

тепер найстарший капітан на борту, – заявив він їм. – Моє звання, моя присяга та мій Імператор. Разом вони вирішують це питання. Це якщо в когось вистачить нахабства подумати, що тут узагалі ще не вирішено якесь питання.

– Ні, – пролунав голос біля нього. Ярег, Старший зброяр артилерійського ешелону. – Питання, що потребує вирішення, полягає в тому, що ми мусимо знайти спосіб... спосіб... – Ярег мовчки вказав жестом на двері, збентежено скривившись.

– Ми... не знаємо, як це закінчиться, – промовив Горцт, командир ескадрону «Громових

птахів» Дев'ятої роти. На очах Кхарна його руки стислися в кулаки та затремтіли так само, як і його голос. — І відтак ми маємо готуватися до найгіршого. Одному з нас, тут і зараз, можливо, ще доведеться командувати Легіоном, а ще...

Він раптово замовк. У приміщенні за дверима люто заревів голос — глибший за гуркіт танка, могутніший за гарматний постріл. Якщо він і промовляв якісь слова, то вони втрачали чіткість і приглушувалися металевими пластинами на його шляху, та все ж Пси Війни затишли. Вони, бувало, перекрикували присягами, наказами та непристойностями шум вогнепальної

зброї, гранат і пилосокир, вереск двигунів «Громових птахів», голосіння та ревіння десятка різних видів ксеносів, але говорити тепер, під цей далекий притлумлений голос наважився лише Кхарн.

– Досить, – промовив він, і голос його пролунав рівно. – Я не настільки дурний, щоб відкидати все, що ми думаємо та знаємо. Ви всі мусите привітати Горцта як єдиного, хто знайшов у собі достатньо духу Астартес, аби це сказати. Імператор привіз нам володаря та командира. Джерело нашого власного родоводу. Ось хто з нами зараз. Наш ватажок. Той, відлуннями якого ми є. Ви це пам'ятаєте? Пам'ятаєте? – Кхарн

дивився то на одного, то на іншого, а Пси Війни пильно дивилися на нього у відповідь. Добре. Він би вдарив будь-кого з них, хто не глянув би йому у вічі. По той бік подряпаної сірої пластини дверей знову заревів далекий голос.

– Отже, те, – вів він далі, – те, що ми тут робимо, – це правильно. Жодному Лордові-командиру, жодному позолоченому кустодіанцеві у високому шоломі, нікому... – від його крику в них залякли спини та розширилися очі, – ...не дано стати між Псами Війни та їхнім примархом і вижити. Відступитися ми готові лише заради самого Імператора, а Імператор явив нам свою мудрість.

Він узяв свій обов'язок і поклав його на наші плечі.

Він знову поглянув на Дрегера. Як і Кхарн, той був одягнений у біле. На його куртці з високим коміром блищали сині смуги, а чоботи та латні рукавиці були не практичного корабельного сірого кольору, а парадного темно-синього. На його комірі та плечі мерехтіла блискавка, емблема Імператора. Одяг він мав такий само, як і Кхарн, – офіційні шати, якими Пси Війни показували, що займаються найповажнішою зі своїх справ. Причина була очевидною. Дрегер хотів піти замість Кхарна. Хотів зайти та померти.

– Тепер ми маємо примарха, –

повідомив їх Кхарн, і від цих слів він трохи здригався навіть зараз. Скільки ж років пройшло відтоді, як вони полетіли з Терри, скільки вони споглядали, як із неосвоєного космосу з'являлося одне могутнє створіння за іншим і займало своє місце у лавах воїнів. Кхарн чув, як Саламандри чекали на орбіті довкола палаючого місяця, чекали на звістку від Імператора про те, що той, кого він знайшов, і справді є їхнім предком. Він пам'ятав, як уперше побачив Пертурабо з холодними очима, який ішов пліч-о-пліч із Імператором у той день, коли вони вирушили на Нове Шендак, а також як змінилися Залізні Воїни, коли

дізналися, хто має ними командувати. Кожний Легіон, на чолі якого й досі було порожнє місце, відчував таку ж саму тугу, що загострювалася з кожною подорожжю, з кожним походом. Чи не на цій, наступній зірці живе їхній кровний батько? Чи принесе цей корабель, ця реляція новину про те, що там, у пільмі знайдено їхнього батька-командира? А тоді настав той шалений день, коли до доків збору на Вуероні дійшла звістка, новина про те, що знайдено їхнього власного примарха, їхнього володаря, їхнього ватажка, їхнього... І дійшло до цього.

– Тепер ми маємо примарха, – повторив він, – і він поведе свій

Легіон так, як вважатиме за потрібне. Ми належимо йому так само, як і Імператору. Вже не має значення, чого ми бажаємо чи що ми плануємо. Командир Псів Війни зустрінеться з примархом Псів Війни, й буде так, як зволить примарх. Хай буде так. Досить балачок.

«До того ж, – подумав він, коли Дрегер відсалютував і тихо пішов до дверей, – я сумніваюся, що він довго до тебе достукуватиметься». Ця думка його здивувала, але також здивувало те, що її не супроводжували жодні емоції. Хоч яким запальним Легіоном були Пси Війни, Кхарн зрозумів, що його думки врівноважені та безбарвні. На якусь мить він замислився, чи не

почувалися так інші – вороги, що йшли до своєї загибелі під пилосокирами Псів Війни, чи засуджені з ауксилії в ті дні, коли Імператор ще не заборонив Легіонові вдаватися до децимації союзників, що зганьбили їх на бойовищі.

Дрегер попрацював над клавішним керуванням, і двері безшумно розчахнулися назовні. За ними дивували своєю прозаїчністю прості широкі сходи, що йшли донизу, в тіні. З мороку луною викотився черговий рев, гортанний, без слів.

Кхарн відмахнувся від цих думок, вийшов уперед і дав темряві огорнути себе, а Дрегер тим часом хутко зачинив двері в нього за спиною.

Кхарн зійшов невисокими широкими сходами у величезне приміщення, вбудоване в корабель, аби правити Ангронові за тріумфальну залу. Він бував тут багато разів, але тепер це було інше приміщення, хоча більша його частина й губилася в пільмі. Вона здавалася іншою. Кхарн помітив це відчуття – наче увійшов у дивне незнайоме йому приміщення, – та замислився, чи може будь-яке приміщення, в якому побував примарх, знову видатися тим самим.

Він зробив три повільних виважених кроки на гладеньку

кам'яну підлогу кімнати та налаштував свій удосконалений зір на темряву: більшість світильників примарх розбив або вирвав з арматури. Там і тут уцілілі прилади кидали калюжі світла, які хіба що підкреслювали темряву навколо себе. Деякі вогники освітлювали бризки та калюжі на підлозі, та Кхарн не вважав за потрібне до них приглядатися. Нехай запах смерті й не заволодівав його чуттями, він усе ж забагато разів бачив її наслідки, щоб не впізнати її.

Він відчув сильне бажання озирнутися в пошуках братів. Гіра, Магістра Легіону, який зайшов сюди

першим, коли Імператор повідомив Псів Війни про те, що вони мусять перебрати цей обов'язок на себе, а тоді полетів на кораблі на зустріч із Тридцять сьомим флотом на Альдебарані. Куннара, Оборонця Першої роти, що вдяг свій офіційний плащ, узяв свою сокиру-жезл і зійшов униз сходами після того, як звуки, що долинали крізь двері, переконали їх у тому, що Гір уже давно загинув. Анчез, який колись був капітаном штурмового ешелону, зійшов наступним. Поки йому відчиняли двері, він, незважаючи на те, що в повітрі вони вже відчували запах крові, жартував із Кхарном і Гіазном. Він так і не дізнався, що таке страх.

Гіазн був наступним, і двоє з прапороносців із його особистого командного кола наполягли на тому, щоби пройти сходами вниз, у п'ятьму разом із ним. Вони мали на меті давати відсіч примарховій люті достатньо довго, щоби Гіазнові вдалося з ним поговорити. Це не спрацювало. Ванш, каптенармус старого Гіра, наполіг на тому, щоби піти наступним, хоч він і мав після цього успадкувати командування Легіоном, а відтак обов'язок піти з посольством до їхнього володаря мав випасти Шиннарґенові з Другої роти. Тепер це питання було вирішено. Шиннарґен зустрів свою смерть тут за годину після Ванша.

«Я, примарху, слуга вашої волі, – думав Кхарн, – і я б ніколи не наважився оголосити вас слугою своєї. Та все ж, мій новознайдений володарю, будьте ласкаві, замиріться зі своїм Легіоном, поки у вашому Легіоні ще хтось дихає...»

Він видихнув і зробив ще один крок у залу. Якусь мить йому здавалося, ніби він чує рухи, тихі кроки, стрімкий рух повітря, що скидався на дихання, а тоді все розколалося на друзки та закрутилося, а він вривався в колонну стіну, жорстко приземлився на спину та охнув від болю.

Не встиг він охнути, як уже взяли своє рефлекси, й він опинився на

одному коліні, намагаючись притиснути зламану праву руку та плече до стіни, водночас тримаючи та напружуючи готову до захисту лівицю. Тим часом він шукав рухів; його очі просіювали темряву та виходили в інфрачервоний спектр, аби побачити, як його поле зору швидко заповнює велетенська фігура...

Воля переборола рефлекс, і Кхарн із титанічним зусиллям відвів руку набік. Далі він заковзався підлогою на спині. Повітря з легень вибило, а розтрощена ключиця палала. Він бездумно підтяг коліна до грудей і з ковзання в падінні перейшов у перекид назад. Тренування, рішучість

і нейронна система Астартеc дозволили йому забути про біль, а сам він тим часом встав у низьку бойову стійку.

Потім воля знову взяла гору, і Кхарн змусив себе випростатися та впер руки в боки. Він озирнувся та знайшов те місце, де він спочивав секунду тому; але там на підлозі було порожньо – жодного силуету чи теплового сліду.

Він спіймав себе на думці про те, чи так було з іншими, та перестав про це думати, коли через втрату концентрації почав гойдатися на місці. Він сконцентрувався; до нього наближалися ззаду ледь чутні рухи, і він відкрив рота, щоб заговорити, але

за мить його різко відірвало від підлоги, а його потилицю та шию захопила рука, що видавалася більшою та твердішою за кам'яний кулак дредноута. Воля, воля, а не чуття. Кхарн змусив себе перестати хвицатися назад, намагаючись звільнитися.

– Ще один? Ще один такий, як і всі решта? – голос у його вусі хрипів і гуркотів, слова були подібні до жмень гарячого гравію. – Створений воїном, зодягнений як воїн, ох-х...

На якусь мить хватка на Кхарновому карку затремтіла, і його тіло затрусилося, наче «Громовий птах» під час зіткнення з атмосферою, а тоді тваринний рик

позаду нього перетворився на ревіння.

– Бийся!

Його тягли вперед, однорукого, довгими, все більш розмитими кроками впоперек зали.

– Бийся зі мною!

З цими словами Кхарна вдарило об стіну – достатньо сильно, щоб в очах йому почервоніло, а в голові закрутило.

– Бийся зі мною!

Ще один удар – і червоне вкрилося чорними прожилками. Кінцівки в нього ослабли та погано відчувалися. Голос ревів, заповоняючи його слух, вливаючись йому в голову та придушуючи його сплутані думки.

– Би-и-ийся!

Кхарнова зламана рука опинилася в черговій сталевій хватці, і на якусь коротку мить він закрутився в повітрі. Ще один удар – і його притисло спиною до стіни; ноги його звисали, а зламане плече пекло від болю: його притисла до темного мармуру одна з велетенських рук.

Розвиднилося лише за якусь хвилю. Біохімія Астартес стабілізувала його біль і його сприйняття, в його організм хутко надійшли гормони стресу з залоз, і Кхарн подивився своєму примархові в обличчя ясними очима.

Від високого чола кучерявилася тонке та жорстке мідно-руде волосся, а бляклі очі були глибоко посаджені

за вилицями, що незграбно, наче ударами сокири, спускалися до орлиного носа та широкого рота з тонкими губами.

Це було обличчя ватажка, за яким можна йти аж до смерті, обличчя вчителя, за місце коло ніг якого мудреці ладні були б битися, обличчя короля, створеного для поклоніння світів, – обличчя примарха.

Лють же перетворила його на обличчя чудовиська. Лють виштовхувала та спотворювала його риси, неначе пухлина, що вилазить із черепа всередині. Вона перетворила його очі на пусті жовті западини, зіпсувала горді лінії чола та підборіддя, вищирила його зуби.

І все-таки це обличчя було надзвичайно, до безумства знайомим; це було обличчя предка, з чиєї подоби постали самі Пси Війни. У його бронзовій шкірі, розрізі очей, лініях підборіддя та черепа Кхарн бачив своїх братів. Будучи пришпилений до стіни та пильно дивлячись, він мимоволі подумав про битви Легіону з хитромудрими ксеносами, чиї маски створювали обличчя зі світла, дражнячи їх викривленими подобами їх самих.

Примархова рука напружилась, і Кхарн замислився, чи не почув він, бува, цю думку: наче ж казали, що дехто з їхніх предків може таке утнути. Інша Ангронова рука повільно

піднялася у Кхарна перед обличчям. Навіть у цьому освітленні він бачив, що її пальці вкриває потріскана оболонка з крові, що швидко згортається. Рука стислася у тремтячий кулак біля його обличчя, що, здавалося, висів там цілу вічність, а тоді повільно розтулився та перетворився на клешню з негнучкими пальцями. Кхарн здогадувався, як ударить ця клешня: по пальцю в кожне око, достатньо сильно, щоб пройти крізь очниці до мозку, великим пальцем – під підборіддя, щоб розчавити йому горлянку, а тоді вся рука буде готова схопити та вирвати передню частину його черепа чи відірвати голову від

шиї. Кістки Астартеc були створені міцними – чи стане примархові на це сили лише в одній руці? Кхарн гадав, що стане.

Але рука не вдарила. Натомість Ангрон похилився вперед. Його обличчя, що шкірилася, наче маска гаргульї, все наближалося та наближалося, доки його вуста не опинилися коло Кхарнового вуха.

– Чому? – а його шепіт нагадував скрегіт гусені танка о камінь. – Я бачу, для чого ви створені. Ви створені, щоби проливати кров, так само, як і я. Ви не народилися звичайними людьми, так само, як і я, – довгий, дикий рик. – Тож чому? Чому ви без тріумфальних мотузок?

Чому без зброї в руках? Чому ви всі сходите сюди такі м'які? Хіба не знаєте, чию кров я насправді... га?

Вони були достатньо близько, щоби він відчув Кхарнову посмішку щогою, і тепер він відхилився, щоби її побачити. Ангронові очі на мить міцно заплющилися, а тоді раптово розплющилися; при цьому він відірвав Кхарна від стіни та вдарив його об неї знову. Кхарнові здалося, ніби він відчуває як пальці руки, що його тримає, аж гудуть від контрольованої жорстокості.

– Що таке? Зуби показуєш? – іще один удар об стіну. – Чому шкіришся? – під кінець запитання голос ізнову перейшов на цей руйнівний рев, і

навіть Кхарнові з його слухом, витривалішим за людський, від нього дзвеніло у вухах цілих кілька секунд. І за ці кілька секунд він усвідомив, що це питання не риторичне. Ангрон чекає на відповідь.

– Я... – його голос, коли до нього знову повернулася мова, був хрипким і уривчастим. – Я пишаюся своїми братами за Легіоном.

Він глितнув у спробі заспокоїти сухе горло, аби заговорити знову, та перш ніж він спромігся знову дихнути, його відтягли від стіни та кинули. Від Ангронового копняка він полетів у повітря, описуючи довгу криву, наприкінці якої він упав на холодний розірваний труп.

Вдихнувши, Кхарн виразно відчув сморід крові та падла. Сказати, кому належало це тіло, було неможливо.

Босі ноги затупали кам'яною підлогою, гармонуючи з важким, сповненим гарчання диханням: Ангрон подолав цю відстань. Він стрибнув і приземлився, згрупувавшись, поряд із Кхарном і спробував розворушити його тіло. Його знову здушило тією хваткою, цього разу – довкола підборіддя та обличчя, і його наполовину випростали, знову звернувши його погляд у вічі примархові.

– Пишаєшся, – Ангронові губи ворушилися так, неначе він жував це слово. – Твої брати. Зовсім не воїни.

Ніхто з вас не готовий битися. Чому... ж... ви... – слова він вимовляв через силу, і одна його рука піднялася, щоб схопитися за голову. – Як, ох, як же... М-М-М...

А тоді він підняв Кхарна за передній бік куртки та різко опустив назад. Коли Кхарнова спина впала на пошарпані рештки на підлозі, вони криваво чвакнули.

– Нічим пишатися! – заревів Ангрон голосом, який, як подумав Кхарн крізь запамороку, міг би доламати ті кістки, які ще не зламали його кулаки. – Нема чого пишатися братами, які стоять тут і ні кують ні мелють! Очі в них бляклі, наче в бичка на бійні! Жоден із вас не

б'ється! Мої брати, мої брати та сестри, ох...

Кхарнова куртка звільнилася з хватки, і він зморгнув і підняв очі. Ангрон уже не дивився на нього. Примарх безвільно опустився навпочіпки, однією величезною рукою прикривши очі. Його голос і досі звучав як потужний гуркіт, але був практично нерозбірливий і огрубів від акценту. Щоби розібрати слова, Кхарнові довелося зосередитись.

– Мої бідолашні воїни, – бурмотів Ангрон, – моя втрата.

А тоді він опустив руку та поглянув Кхарнові у вічі. З його пильного погляду й досі не зникла лють, але

вона стримувалася, наче в печі, та мерехтіла кольором тьмяної кіноварі, а не кричущого кармазину.

– Твої брати, – промовив він змученим голосом, – не такі, як мої брати, ким би ти не був.

«Ким би ти не був». Сенс цих слів дійшов до нього лише за якусь хвилю, а тоді він подумав: «Він не знає. Як же він може не знати?» Досі лежачи пластом на підлозі, Кхарн судомно вдихнув.

– Мене звати Кхарн. Я – воїн...

– Ні! – Ангронів кулак розтרוщив підлогу біля Кхарнної голови. Кам'яні уламки вп'ялися йому у шкіру. – Не воїн! Ні!

– ...Легіонів Астартес, видатного

союзу бойових братів на службі нашого...

– Ні! Мертві! – закричав Ангрон, закинувши голову назад і напруживши м'язи шиї. – Ох-х-х, мої воїни мертві, мої брати, мої сестри...

– ...любого Імператора, – промовив Кхарн, ледве зберігаючи спокійний і рівний тон і тамуючи в собі бажання мимрити та благати, – володаря людства, нашого командира та ватажка, за чиїм...

На згадку про Імператора Ангрон почав труситися, а тоді знову закинув голову назад, виючи в п'їтьму, наче звір, від чого Кхарн приголомшено затих. Потім його рука швидко, наче змія, обвилася навколо Кхарнової

щиколотки, й він, смикнувши його тіло один-єдиний раз, підкинув його в повітря так, що той аж закрутився.

Перекручуватися в повітрі чи групуватися було ніколи. Кхарнові вдалося огорнути руками голову, перш ніж він вривався у стіну кімнати та безвільно звалився на підлогу. Крізь червоно-сірий туман у голові він чув Ангронів голос, що й досі заповнював кімнату оглушливим виттям без слів. У власному тілі він відчував посмикування та нуртування – то працювали над його організмом імплантовані органи: десь там Ангрон щось серйозно пошкодив. «Нехай Апотекаріон вивчатиме», – подумалося йому. «Якщо вони готові

потрудитися та визначити після всього цього, які шматки – мої», – мимоволі додав він, і тихенький похмурий смішок про себе, який викликала ця думка, дав йому сили, щоб стогнучи встати рачки.

Ангронова нога ковальським молотом опустилася йому між лопаток і знову випростала його на підлозі. Від тріснутої грудини пішли рвучкі імпульси болю; намагаючись перевести дух, він відчув, як скрипить зрослий панцир його грудної клітки.

– Нелегко вам із травмами, еге ж, маленькі сумирні паперові чоловічки? – пролунав Ангронів голос над ним. Слова вилітали уривчастим риком. – Хто створює воїнів, не

готових воювати? Ваш паршивий командир-убивця, ось хто.

У Кхарні знову щось змістилося: його метаболізм помітив, що йому не стає духу, та змінив темп, аби більш ефективно використовувати кисень. Стало лоскотно від тиску, коли третя легеня перейшла до вищого функціонування, щоб надолужити нестачу, а в животі потепліло – то оолітова нирка працювала над підвищеним вмістом токсинів у крові.

– Посилає своїх маленьких боягузливих паперових чоловічків помирати за нього, атож, знаю я таких, – Ангронові слова зливалися в майже безперервний рик. – Руки, що ніколи не відчували тепла крові.

Шкіра, що ніколи не рвалася. Череп, який ніколи не цілували Цвяхи Різника. Язик, що ніколи... хе.

Вага на Кхарновій спині змістилася. Ангрон не мав можливості зберегти руйнівний тиск ногою, і з підлоги почала підніматися інша його нога. Потім тиск раптово зник, і Кхарн голосно вдихнув усіма трьома легенями: Ангрон копняком перевернув його на спину.

– Ти помираєш не так, як помирали чоловіки та жінки в мене на очах, – Ангрон якусь мить постояв над Кхарном, тримаючи голову високо, наче врочиста статуя, а тоді почав кружляти навколо того місця, де він лежав, вигнувши спину та

висунувши голову вперед, наче великий кіт-мисливець, що винюхав жертву. – Ви переносите рани так... гммм... – на якусь мить він встромив одну п'ятірню у волосся, і Кхарн побачив, як його пальці проходять лініями глибоких, схожих на жолоби щрамів, – ...як я. Ваша кров згортається так, як моя... пахне... – він стиснув кулаки, і Кхарн побачив, як напруження прокотилося його передпліччями до плечей, у шию і, нарешті, знову перетворило риси примархового обличчя на маску люті. Кхарнові вдалося сісти та підвестися на одне коліно – повільно, незграбно, – підготуватися до нового удару, та Ангрон і далі кружляв довкола нього.

– Ви тримаєтеся як люди, призвичаєні тримати в руках залізо, а не повітря. Якби я вбивав вас на гарячому піску, я би знав ваші імена, оскільки ви б належним чином мене вітали, і ми б крутили мотузку разом.

М'які кроки навколо нього все не припинялися. Кхарн відчував на собі примархів погляд, наче важкий ланцюг, обмотаний навколо своїх плечей.

– Вас це не хвилює – смерть від руки того, хто ніколи не дізнається ваших імен?

Кхарн замислився: чи хвилювало це його? Та питання, звісно, було не в цьому. Він був посланцем, прийшов, аби доставити повідомлення, а не

сперечатися.

– Ми – ваш Легіон, примарху Ангрон. Ми – ваше знаряддя та ваші покірні слуги. Вороги наші вмиратимуть так, як ви зволите, і те ж саме стосується нас.

Цього разу був уже не удар, не копняк і не хватка, а дзвінкий, від щирого серця ляпас по скроні, від якого він хитнувся вбік.

– Посмійся з мене знов – і я розкришу твій череп пальцями, перш ніж ти встигнеш договорити, – Ангронів голос тремтів від нестійкої стриманості, що лякала більше за ревіння. – Мої воїни. Мої брати та сестри. О мої сміливці, мої брати, мої... – кілька секунд Ангрон просто

ходив; його підборіддя беззвучно опускалося та рухалося, а голова крутилася з боку в бік. – Щезли вони, щезли без мене, я...

Ангрон почав рухати кулаками. Вдарив ними по литках і грудях, описав довгу петлю спочатку одним кулаком, а тоді іншим, ударивши по вустах і щоках. Тиша, що запанувала в кімнаті, неначе підсилювала, виділяла звуки розриву його плоті та його важкого дихання. Кхарн дивився, не в змозі говорити, як Ангрон упав на коліна, стиснувши кулаки перед обличчям і напруживши м'язи, а його тіло при цьому трусилося.

Було тихо. Врешті-решт Кхарн порушив цю тишу.

– Ми – ваш Легіон. Створені з ваших крові та генів, виготовлені за вашим образом і подобою. Ми з боєм пробиралися від того світу, де ви, мій володарю, були зачаті. Ми проливали кров і палили світи, ми руйнували імперії та заганяли цілі види у забуття. Шукали вас.

«Просто дайте мені слово, володарю, – думав він, відчуваючи, як до його голосу повертається сила. – Просто дозвольте мені передати вам наше прохання, і на цьому моя місія завершиться, а я буду задоволений. Робіть як хочете».

– Ми не б'ємося з вами, оскільки ви – наш примарх. Не просто наш командир, а наш кровний батько,

наше джерело. Що б не сталося, я на вас руки не здійму. І жоден із моїх бойових братів теж. Зараз ми – посли до вас. Ми тут заради нашого Легіону та нашого... нашого Імператора, – Кхарн напружився, та цього разу Ангрон не відреагував на останнє слово. – Ми приходимо до вас із проханням посісти належне місце, що було відведено вам, коли вас було створено.

Він почав рухатися, бажаючи підсунутися ближче до того місця, де стояв навколішки, скоцюрбившись, і трусився Ангрон, але навіть тепер його зупинила жорстокість, яку примарх випромінював, наче тепло. Кхарн непевно вдихнув. Біль від ран і

досі трохи давався знаки, дошкуляючи йому. Він на мить міцно заплющив очі, змусив себе повторити бойові вправи, яких навчився за допомогою гіпнопідготовки на гірських схилах Бодта, і притлумив біль силою волі.

Це дало йому якийсь момент на роздуми, й він, передихнувши, заходився розмірковувати над цим завданням, наче над полем бою, над укріпленням, над фехтувальною майстерністю ворога. Він думав про власну місію, про звіти, які чув із флагмана самого Імператора перед катастрофічним візитом на поверхню планети та після нього, про слова самого примарха. Там, унизу

відбулася битва, вони всі про це знали. У Кхарнові спалахнули заздрощі. Бунтарі, що тепер лежать трупами там, унизу, вже споглядали славу їхнього примарха, їхнього примарха, що вів їх у...

Раптово прийшло розуміння, дивним чином підкреслене болем.

– Я заздрю їм, – тихо мовив він. – Тим, хто бився з вами. Якби ж то я їх знав. Вони йшли за вами в бій. Лише цього ми з братами й просимо у вас, батьку. Можливості битися разом із вами, як вони.

Примархові руки поволі опустилися, відкривши обличчя. Він стояв навколішки, повернувшись спиною до найближчого вцілілого

світильника, його силует височів над Кхарном, але Кхарнів зір уловлював достатньо інфрачервоних променів, аби побачити на велетенському обличчі слабку гірку посмішку.

– Ви? Без цвяхів, без мотузки. Сподіваюся, ти добре витримуєш насмішки, Кхарне з так званого Легіону. Ми б добряче позбиткувалися з тебе в таборах. Йокура був би немилосердний. Гострий він був на язик, отой хлопчина, – усмішка втратила трохи своєї гіркоти. – Я дивився, як він під'юджує інших. Спершу в камерах, а тоді вже після, коли ми блукали. Він насміхався, вони сміялися, а він і той, із кого він насміхався, сміялися

більше за всіх решту. Добре... було. Приємно подивитися. Йокура завжди присягався, що загине, сміючись зі свого вбивці, – посмішка зникла, й Ангронові вуста гірко скривилися кутиками донизу. – Я йому казав... казав... о-ох, – і Кхарн відчув, як його тілом пішла ударна хвиля: величезні кулаки знову торохнули по підлозі. Він хотів був заговорити, але слова урвалися, коли Ангрон блискавично швидко викинув руку вперед, а тоді його рука охопила Кхарнові шию та підборіддя, притягуючи його ближче.

– Не знаю я, як вони загинули! – Ангрон кричав так голосно, що слова у Кхарнових вухах неначе збивалися у білий шум. Рука трусонула його, наче

мішок. – Ми поклялися! Поклялися! – Кхарна смикало назад і вперед, а іншою рукою Ангрон бив по підлозі в такт. Серед усього цього шуму в його відчуттях закарбувався новий різкий запах, і Кхарн усвідомив, що це примархова кров, щойно пролита. Ангрон збив собі руки до крові об камінь.

– Ми заприсяглися, – вів Ангрон далі; голос його стих перетворившись на скрип, наче від сталевого ломика. – Дорогою до Деш'еа кожен із них за моїм наказом вирізав новий шрам для моєї мотузки, а я вирізав їм. І ми заприсяглися, що до кінця життя виріжемо панам такий шрам, що сто років кровоточитиме! – Кхарн

несамохіть підняв руки, коли Ангронова хватка на його шиї зміцніла, та ледве переборов бажання спробувати випручатися. – Таку рану, що ще онуки їхніх вилупків плакатимуть! Таку рану, що переслідуватиме будь-кого з них, хто наважиться знову глянути на гарячий пісок! – Ангронова рука перемістилася, і Кхарнові легені знову наповнилися повітрям. Він висів, ставши на одне коліно, а примархові руки стискували його голову з боків. – Усього цього, – тихо сказав Ангрон, – і навіть присяги, яку я віддав, виявилось замало, – він відвів руки та впустив Кхарна на підлогу. – Бо я навіть не знаю, як вони

загинули.

Коли Кхарн відкрив очі, Ангрон сидів неподалік від його стоп, поклавши ногу на ногу, поставивши лікті на коліна та висунувши голову поперед плечей, і спостерігав за ним. Запах примархової крові вже не здавався йому таким свіжим, як раніше: він що, знепритомнів на якийсь час? Чи просто лежав дезорієнтований у мороку? Чи то Ангронова кров згорнулася та засохла навіть швидше за його власну? Він подумав, що, ймовірно, так і було. Вдихнув (у тулубі спалахнув біль) і різко піднявся на ліктях.

– Тож як ви зустрічаєте смерть, паперовий чоловічку? – після

шаленства того демона, що бив і кидав його, наче ляльку, холодність в Ангроновому голосі вражала. – Ви вітаєтеся, вийшовши на пісок? Виголошуєте свій родовід, як пани? Виголошуєте перелік своїх жертв, як ми? Розкажи мені, що ви робите, чекаючи, поки залізо у ваших руках зігріється як слід.

– Ми... – розпочав Кхарн, але від недоречно незграбної пози йому стискало груди. Він піднявся до кінця та став навколішки, сівши собі на п'яти, опанувавши дихання та зібравши себе до купи крізь біль. Навіть скоцюрблений, як зараз, Ангрон був на півголови вищий за Кхарна.

– Миттєва обітниця, – сказав він. – Останнє, що ми робимо, перш ніж вирушити в бій. Кожен із нас готує свою присягу перед братами в Легіоні.

– Щодо того, що ми зробимо заради свого... свого Імператора, – почувши це слово, Ангрон вищирився, – свого Легіону та самих себе. Ми засвідчуємо обітниці. В деяких Легіонах їх записують, а тоді прикрашають себе записаними обітницями.

– Чи дав ти таку обітницю, перш ніж прийти до мене? – запитав Ангрон.

– Ні, примарху, – відповів Кхарн, дещо спантеличений цим

запитанням. – Я прийшов сюди не битися з вами. Повторюю: ніхто в Легіоні не здійме на вас руку. Миттєві обітниці – це для бою.

– Жодного виклику, – прогуркотіла височезна фігура. – Ви не питаєте, як їх звати, коли виходите на пісок, і не називаєте своїх імен. Жодних привітань, і мотузки ніхто не показує. Оце так б'ються ті, хто зве себе моїми кровними родичами?

– Отак ми й б'ємося, батьку. Ми існуємо для того, щоби винищити Імператорових ворогів. Ми не потребуємо нічого, що не слугує цій меті. І ми рідко б'ємося з ворогами, яких варто знати за іменами, а тим більше – вітати. А що то за мотузка, я,

– даруйте вже, примарху, – не знаю.

– Тоді як ви показуєте, що ви воїни? – спантеличення у примарховому голосі видавалося справжнім, але варто було Кхарнові завагатися з відповіддю, як Ангрон кинувся вперед і ударом повалив його на спину.

– Відповідай! Маленький гробокопе, сидиш тут і знову на мене шкіришся, наче якийсь пан... ох-х-х... – примарх скочив на ноги й тепер уже схопив Кхарна за горло, різко підняв його в повітря та знову впустив просто на спину. Поки Кхарн, хитаючись, піднявся знову, Ангрон уже відійшов і став під одним зі світильників. Глянув, чи дивиться на

нього Кхарн, а тоді повернувся та розкинув руки.

Торс у примарха був оголений, із нелюдськи сильною мускулатурою за Імператоровим задумом, широкий, важкий і кострубатий, пристосований під ущільнені кістки, а також дивні органи та тканини, що їх, за легендою Астартес, Імператор виростив із власної плоті та крові й модифікував у двадцять різних способів для своїх дітей. Кхарн на якусь мить замислився, чи розумів Ангрон, зростаючи, хоч трохи, чим він є насправді, а тоді усвідомив, що саме примарх йому показує.

Біля куприка в Ангрона починався гребінь із рубцевої тканини. Він

тягнувся вгору його хребтом, потім звертав уліво та обгинав тіло, проходив над стегном і закручувався наперед. Ангрон почав крутитися на місці у світлі, і Кхарн побачив, як шрам неначе розширюється та знову тоншає, проходячи по шкірі борозною та подекуди, там, де примархові здібності до зцілення з ним упоралися, щезає зовсім. Шрам знову і знову обвивався навколо Ангронового тіла, спіраллю підіймаючись по його животу, проходячи навколо ребер і прямуючи до грудей. Трохи справа від грудини він раптово зупинився.

– Мотузка Тріумфу, – мовив Ангрон. Він ворухнув рукою,

вказуючи на верхні частини шраму, де він був більш гладенький, більш суцільний, не такий потворний. У верхніх його частинах загоєних ділянок не було. Ангрон гупнув кулаком у груди, наче з рушниці вистрелив, і Кхарн аж підскочив.

– Червоні вузли! В мене на мотузці тільки червоне, Кхарне! Серед усіх нас я був один такий. Жодного чорного вузла.

Ангрон знову трусився з люті, і Кхарн схилив голову. Думки його були похмурі: «Я це зараз розпочав, і я бажаю це завершити, але, примарху, не знаю, скільки ще нападів вашої люті годен витримати». Тоді Ангрон схопив його за плечі, немилосердно

потерши кістками у зламаному, а м'язи у Кхарновій шиї та підборідді міцно стиснулися – він насилу стримувався, щоб не закричати.

– Я не можу повернутися! – пролунав Ангронів голос крізь біль, і тепер у його голосі було чути не лють, а муку, значно сильнішу за біль від Кхарнових ушкоджень. – Я не можу повернутися на Деш'еа. Не можу взяти ґрунту, аби зробити чорний вузол, – Ангрон одкинув Кхарна та впав на коліна. – Не можу... ох-х... Я маю носити свою невдачу, та не можу. Твій Імператор! Твій Імператор! Я не міг битися разом із ними, а тепер не можу вшанувати їхню пам'ять!

– Батьку, я, ми... – Кхарн відчував,

як у черевній порожнині в нього колеться та розквітає тепло: за рани всередині нього взялися зцілювальні системи. – Ваш Легіон хоче навчитися ваших звичаїв. Ви – наш примарх. Але ми їх іще не навчилися. Я не знаю...

– Ні. Могильний черв'як Кхарн не знає. Немає на Кхарнові Мотузки Тріумфу, – Кхарн не зводив очей із підлоги, та надто вже добре було чути в Ангроновому голосі насмішку. – За кожну битву, яку переживаєш, поріз, аби подовжити мотузку. Якщо тріумф, то хай шрам буде чистим. Червоний вузол. Як переживаєш поразку, то насип у поріз трохи пороху з того місця, де бився, щоб шрам був темний. Чорний вузол. На мені лише

червоне, Кхарне, – сказав Ангрон, знову розкинувши руки, – та я на це не заслуговую.

– Я вас розумію, батьку, – відповів Кхарн і усвідомив, що це справді так. – Ваші брати... ваші брати та сестри, – виправився він, – вони зазнали поразки.

– Вони загинули, Кхарне, – мовив Ангрон. – Вони всі загинули. Ми заприсяглися одне одному, що битимемося з панськими військами разом. Кінець цьому буде покладено на кручах Деш'еа. Жодних нових вузлів у мотузці. В жодного з нас, – його голос, сповнений туги, стихився до шепоту. – Я не маю бути тут. Я не маю дихати. Але я тут, і я дихаю. І я

навіть не можу взяти пороху з Деш'єа, щоби зробити чорний вузол на згадку про них. Чому твій Імператор так зі мною вчинив, Кхарне?

Після цього питання запала тиша. Ангрон, усе ще стоячи, мимоволі опустив голову та став вганяти пальці в лоба та в обличчя. Від світла на його череп, горбкуватий від металу та шрамів, падали дивні тіні.

Кхарн звівся на ноги. Похитнувся, та рівноваги не втратив.

– Не мені знати, батьку, що вам сказав Імператор. Але ми... – Ангрон крутнувся, і Кхарн відсахнувся. Примархові очі палали, а зуби вишкірилися, та тепер він уже не скалився, а широко, злісно

посміхався.

– Та де там, він мені мало що сказав. Гадаєш, я йому дозволив? Дійсно так гадаєш? – Ангрон знову почав рухатися, ходити туди-сюди у світлі, крутячи головою туди-сюди. – Я знав, що відбувається. Я стояв там і бачив, як ті, хто повбивав панів, прийшли за моїми братами та сестрами на Деш'еа. Я знав, я знав. А-а-а-а! – його руки вирвалися вперед і замиготіли, хапаючись за повітря перед ним. – У нього ж свої брати були, хіба ні, своя гвардія родичів. Усі в золотих обладунках, панів із себе корчили, хоча ноги у них були в багнюці, як у мене. Наставляли на мене свої ножики! – Ангрон

крутнувся, підстрибнув, кинувся на Кхарна та відкинув його назад ударом розкритої долоні. – Вони наставляли на мене зброю! На мене! Вони... вони... – Ангрон відкинув голову назад, притиснувши долоні до скронь, неначе сам по собі фізичний тиск міг би втримати його кипучі думки під контролем. На мить він так і заляк, а тоді смикнувся вперед і вдарив кулаком по каменю біля Кхарнової голови. Від удару полетіли жалючі зернята каменю.

– Одного я все ж убив, – виплюнув Ангрон, випрямившись і знову почавши ходити. – Не міг добратися до цього вашого Імператора. А-а-а, його голос у мене у вухах, гірше за

Цвяхи Різника... – Ангронові пальці почали бити та терти метал у його черепі. Його погляд ізнову пронизав Кхарна. – Втім, одного я порішив. Одного з тих вилупків у золоті. Не витримав він цього, ваш Імператор, паперовий, як ви. Запхав мене назад, у те... місце... куди він мене забрав із Деш'еа... – від цього спогаду тіні на Ангроновому обличчі неначе згустилися, а тіло його зігнулося та зіщулилося.

– Телепортація, – промовив Кхарн, зрозумівши. – Він вас телепортував. Спершу на власний корабель, а тоді – сюди.

– Дещо ти, мабуть, розумієш, – Ангрон і досі рухався, вже подалі,

звідки Кхарнові було видно хіба що димчастий силует в інфрачервоному діапазоні. Він закинув голову назад і розкинув руки, неначе звертався до слухачів у високій галереї. – Ми з сестрами та братами належали панам, що пливли над нами зі своїми воронячими плащами. Їхні личинкові очі метушилися довкола нас, а ми проливали кров одне одного, а не їхню, – він заричав, б'ючи та дряпаючи повітря над головою. – А ти, Кхарне, належиш Імператорові, який проливає твою кров і посилає своїх позолочених ляльок у бої, в яких не...

Кхарн хитав головою, і Ангрон уже побачив його.

– Отже, – прогуркотів його голос із тіні, й до нього повністю повернувся загрозливий тон. Цей звук нагадав Кхарнові про те, наскільки він слабкий, як сильно поранений, наскільки беззбройний. – Кхарн називає мене брехуном. Кхарн гадає, що сумніватиметься у своєму примархові заради свого Імператора.

Ангрон ізнову вискочив із п'ятьми та приземлився перед Кхарном, відхиливши назад одну руку для нищівного удару.

– Зізнайся, Кхарне, – гарикнув він. – Чому ти цього не кажеш? – піднятий кулак затрусився, але не махнув. Ангрон нахилив голову вперед, неначе збирався відкусити

трохи Кхарнової плоті. – Скажи це!
Скажи це!

– Одного разу я його бачив, – сказав Кхарн натомість. – Я бачив його на Нове Шендак. На світі Вісім-Два-Сімнадцять. На світі червів. Велетенських створінь, розумних. Мерзенних. За зброю в них були волокна, металеві пір'їни, які вони вставляли в себе, аби виводити енергії з організму. Пам'ятаю, ми побачили, як поверхня кишіла волокнами, а потім із неї майже коло наших ніг вирвалися черви. Завтовшки з людину, довші за ваш зріст, батьку. По три паці на писку, по дюжині зубів у роті. Вони спілкувалися крізь багно за допомогою звукових криків і

відьомського шепоту. Ми виявили три системи під їхнім гнітом, викурили їх із гнізд-колоній і погнали додому. Та на їхньому рідному світі ми знайшли людей. Людей, що були втрачені для людства хтозна скільки часу, повзали по землі, тоді як черви плазували у морях-болотах. Полювали на людей, розводили їх. Убивали їх.

Ангронові очі й досі були звужені, а кулак він досі не опустив, але він більше не трусився. Кхарн прикрив очі. Він згадав, як синьо-білі обладунки Псів Війни мерехтіли у сутінках світу червів, згадав нескінченне чавкання, що діяло на нерви, та місячні припливи, що тягали грязьові океани туди-сюди

нерівними кам'яними материками.

– Залізні Воїни теж були з нами, і Пертурабо приземлився разом зі штурмовими саперами після того, як наші списи повністю вичистили нашу дрозону. Він додумався, як викопати та сформувати землю. Суходіл там, ну, суходолу там майже не було. Тільки купки багна, повні залишкових токсинів, а материкова порода лежала достатньо глибоко, щоб людина, ступивши туди ногами, втопилася.

– Як ви їх зупинили? – поцікавився Ангрон. – Якщо не могли стояти на землі?

– Вартові з потужними лазганами, батьку, прилади для зчитування руху багна, щоб можна було почути, як

вони рухаються крізь нього в наш бік, вибухівка, яку ми розкидали навколо укріплень, і яка падала туди, куди заривалися черви. Укріплення Пертурабо були чудом. Він будував окопи та рови, огороджував грязьові моря та осушував їх, відганяв червів, освоював землю, на якій могли будувати ці нещасні люди. А коли черви виповзли на бій із нами, вони зустріли Імператора та його Псів Війни.

– Ти маєш на увазі себе, – мовив Ангрон.

– Нас, – кивнув Кхарн. – Псів Війни. XII Легіон Астартес. Створений за вашим образом і подобою, щоби бути вашими воїнами,

примарху. Він побачив, як ми билися у гігантських вуликах Цефіка та назвав нас на честь білих псів, яких використовували воїни народу ешк на півночі. Він ушанував нас цим іменем, примарху. Ми пишаємося ним і сподіваємося, що ви теж будете пишатись.

Ангрон рикнув, але говорити не став. Стиснена в кулак рука знову відкрилася.

– Південною опорою укріплень Пертурабо була скеля, найбільш подібний до гори об'єкт, що там був, єдиний, який не змогли стерти грязьові припливи. Побачивши, що Механікум почали змінювати обличчя цього світу, черви поповзли громити

нас під тією вершиною. Вони зарилися у грязюку там, де ми б їх не дістали, та підповзли до нас під нею, – Кхарнова пам'ять наповнювалася різким смородом отруєної землі, гучними попередженнями артилеристів Імперської армії та хвилюванням грязьового океану, і він говорив дедалі швидше. Ангрон відступився, нахиливши голову вперед, а його очі виражали надзвичайну зосередженість.

– Спершу вони пішли хвилиною, – мовив Кхарн. – Вони скраю підкрадалися до укріплень і забирали декого з бригад, що працювали з насосами та екскаваторами. Ми багато місяців не давали їм рішучу

відсіч. Аж тут Гір і Пертурабо вивчили закономірності їхніх атак і приготували нас до контратаки. Ми вишикувалися серед стін-акведуків Пертурабо; вони були зведені лише наполовину, та все ж наполовину загороджували небо. Ми дали миттєві обітниці та зарядили болтери.

– Болтери?

– Вогнепальну зброю. Потужну. Зброю Астартес.

– Гм-м. Давай далі. Черви дісталися укріплень, – Ангрон дивився через Кхарнову голову, смикав руками туди-сюди та тупцявся на місці. За якусь мить Кхарн усвідомив, що примарх розігрує оборону в себе в голові, командуючи

лініями та складаючи план району. – Тож вони підійшли, наче пси до колючого дроту? Яка дурість – кидатися на захисну стіну. Розкажи мені, що робили ви.

Кхарн заплющив очі, концентруючись попри тілесні ушкодження, щоби пройти завчені комплекси вправ задля впорядкування спогадів.

– Їхня перша лінія вирвалася з грязюки за допомогою щелеп і волокон, – мовив він, – і вони пішли на нас за стіною своїх силових дуг. Грязюка перед ними парувала, а в місці злиття дуг розколювався камінь. Поперед себе вони послали рухоме бомбардування. Ми намагалися

прорватися крізь нього за допомогою тадганів, скидали артилерійські снаряди поза їхнім вибуховим фронтом, а камінь перед ними розбивали гранатами. Ми гадали, що знайшли на них управу, коли їхні лінії фронту здригнулися від бомбардування у відповідь, та вони просто забивали нам баки, шукаючи місця, де була непевною наша лінія оборони. Коли їхні вибухи закінчилися, вони направили чималі сили до слабких місць. Вклинилися у наш фронт. Для прикриття флангу та оточення нам потрібно було б вийти на грязюку, де ми практично не могли йти, а там, де грязюка було достатньо мілка, щоб ми спробували пройти,

вже стояли їхня друга та третя лінії, готові втопити тих, хто спробував би обійти, чи зварити їх у обладунках. Щоби дати відсіч нападникам, нам треба було вивести їх на камінь, де ми могли маневрувати краще за них. Пертурабо вбудував у свої укріплення пастки. Фальшиві зовнішні стіни, подвійні вогневі позиції, зони ураження вздовж дренажних каналів.

Ангрон схвально кивав, позираючи туди-сюди по темній кімнаті так, ніби бачив величезні грубі стіни, освітлені помаранчевим вогнем болтерів і синьо-білими силовими дугами червів.

– Та все ж ми мали завести їх усередину наших лав, аби розбити.

Стримати їх, а тоді відступити на другі позиції, загін за загоном, крізь позиції Армії до того місця, де ми сподівалися довершити справу. Червів було безліч, примарху, – Кхарн широко усміхнувся. Його рани пульсували: спогад був настільки яскравий, що його метаболізм почав виробляти бойові стимулятори. – Наші сокири сохнули цілий місяць.

У відповідь Ангрон ізнову загарчав, швидко виконавши подвійний рух рукою, неначе вимахуючи клинком уперед-назад на якусь істоту, нижчу за себе. Практично не замислюючись, воїнський розум Кхарна осмислив стійку та рівновагу примарха, рухи його рук і плечей, відзначив, куди міг

би потрапити удар у відповідь. Потім, не виходячи з бойової стійки, Ангрон ізнову пронизав Кхарна поглядом.

– Імператор. Ти розповідаєш про бої внизу, в багнюці, та не розповідаєш про Імператора. Він, певно, корчив із себе пана? Висів над вами, так? – Ангронів голос усе підвищувався, став неприємним і нерівним. – Сміявся з вас, так? Змушував вас проливати кров, так? Зізнайся, Кхарне! – Він миттєво подолав відстань між ними та збив Кхарна на одне коліно різким косим ударом руки.

– Імператор, – вимовив Кхарн і мимоволі всміхнувся, згадавши про це. – Імператор спустився на бруд

Нове Шендак золотою бурею. Коли черви опинилися між нами, він спустився з вершини, і здавалося, ніби він приніс нам шматочок сонця з неба замість того сонця, яке ми не бачили крізь тамтешні брудні тумани. Він маяком засяяв над лініями фронту. Його кустодіанці нагадували живі знамена, бійці потяглися до нього, та він... – Кхарн заплющив очі, шукаючи підхожих слів.

– Уявіть собі, батьку... У вас удома користувалися в бою гранатами? Вибуховою зброєю, достатньо невеличкою, щоб узяти її в руку та кинути?

– Панська зброя, – рикнув Ангрон.
– Не гідна воїна на гарячому піску.

– Та все ж, примарху, уявіть собі якогось, – він заходився шукати вираз, який вживав Ангрон, – якогось паперового чоловічка, що бере гранату та просто стискає її в кулаку, доки вона не вибухає. Уявіть собі, як вона руйнує долоню, трощить руку, нищить тіло! Щоразу, коли Імператор зустрічався з котроюсь із їхніх колон, її голова руйнувалася так само. Він не відлякав їх, батьку. Не завдав їм поразки. Він їх знищив. Атаку за атакою, навіть Пертурабо, вийшовши на фронт для завершального...

– Ти вже згадував це ім'я, – бухнув Ангрон позаду нього. – Хто це такий?

– Вибачте, батьку. Ще один примарх. Один із перших, кого ми

знайшли. Коли звістка про це розповсюдилася флотиліями, я ще був новачком у лавах Псів Війни, і я практично не розумів, що це значить. А потім я побачив Залізних Воїнів та їхню реакцію. Довкола них неначе змінилося саме повітря. Вони та ми, та ще Ультрамарини – ми подорожували разом. Ми їм заздрили. Вони знайшли свого кровного батька та свого ватажка. Тепер ми знайшли свого.

– Ще. Ще один, – Кхарн ризикнув оглянутися та підняти очі. Ангрон стояв нерухомо, знову притиснувши руки до обличчя та скрегочучи зубами від зосередження. – Ще один я?

– Не такий, як ви, примарху. Ваш

брат. Створений, щоби завойовувати та царювати, як ви. Залізні Воїни – це тепер його Легіон.

– Сміливі бійці?

– Доволі сміливі, – відповів Кхарн, – якщо є стіна, на якій можна сидіти, чи окоп, у якому можна стояти.

– Стіни, – це слово Ангрон проричав. – Стіни можна зносити.

– Ми їм так і кажемо, батьку. Можливо, ви можете...

– Стіни, – перебив його Ангрон. – Коли ми вперше вирвалися з печер і вийшли на каміння, а не на пісок, ми мало не застрягли у стінах. Ми мали зброю, за допомогою якої проливали кров одне одного, а вони були готові до чогось нового. Пани сміялися, так

само, як і завжди, коли дивилися згори вниз на нас на піску, та викрикували насмішки так само, як під'юджували нас, коли ми билися.

Ангрон замолотив кулаками в повітрі, неначе збиваючи комах.

– Посилали свої голоси крізь личинкові очі, якими вони за нами спостерігали. Голоси, голоси. «О, зроби ласку, чудовий Ангроне!» – Ангронів голос раптово почав моторошно імітувати більш високий голос – співучий, із м'яким акцентом. – «Ми побилися об заклад, що тебе поранить десяток ворогів, ну один уже напевно, ти ж зробиш нам ласку та проллєш свою кров заради нас?»

Тон його голосу змінився, і він

зімітував інший.

– «Мій син дивиться разом зі мною, Ангроне, що з тобою трапилось? Бийся старанніше, потіш його!» Очі, голоси. Цвяхи Різника у мене в голові... гаряче... дим... у моїх думках... – Ангронове обличчя раптово набуло вовкуватого вигляду. – Добре було битися без очей і без голосів. Вони намагалися спіймати нас у пастку, та ми заради них не зупинялися. Ми проривалися крізь будь-які їхні лінії оборони ще до того, як вони встигали вишикуватися. Вони були повсюди, та ми були прудкі.

Ангрон супроводжував свої слова діями, стрибаючи вперед-назад, б'ючи, роблячи випадки в бік уявних

ворогів і розриваючи їх.

– Йокура з його сміхом і його ланцюгами. Кромах – він бився жарівницею-глефою. Ха! Перший чорний вузол у мотузці в нього був від мене, і ми з ним разом спалили сторожові вежі в Гоззеані. Клестер ширяла в повітрі на своєму крикосписі, тобі варто було б її побачити, Кхарне, така швидка, і ох-х... – Ангрон схопився за металеве плетіння, що визирало з його шевелюри. – Швидко ми рухалися, швидко, не затримувалися між стінами, пастка – це смерть, швидко, довіра та дисципліна... Ніколи не спочивайте, завжди вперед, жага до ворога, ось чого нас учили... Ох-х,

мої брати та сестри, о, якби ж то ми знали, як це закінчиться, ми не знали! – Ангрон упав на коліна та завив. – Уся ця відвага! Нас називали пожирачами міст! Усі гірські твердині горіли, наче маяки! Все Велике Узбережжя було забарвлене кров'ю! Ми пустили Гозеан під вогонь! Меагор! Улл-Кайм! – ридаючи та ревучи, він схопився на ноги, забувши, що на нього ще дивиться Кхарн.

– Ми розбили їх на річці біля Улл-Кайма! Повісили півтисячі панів і гвардії родичів із лозових мостів! Голови княжичів пливли річкою, аж до низин, сповіщаючи про наш прихід! Срібне мереживо з їхніх черепів, а-а-а, зірване з їхніх черепів,

намотане на мої кулаки!

Палюча лють повернулася. Кхарн подумав, чи не відсунутися, але відкинув цю думку. Він не стане ані битися з Ангроном, ані ховатися від нього. Ангрон же все одно знайде його будь-де в цій кімнаті. А не встиг він довести цю думку до кінця, як його відірвало від землі під руки та крутонуло над примарховою головою, а тоді ним тряснуло об підлогу. Камінь під ним тріснув.

– Вони поплатилися! Вони поплатилися! Ми змусили їх поплатитися! – Ангрон, ревучи, почав ганяти Кхарна ногами по підлозі. – Поплатилися за моїх братів і сестер! Хто за них поплатиться?

Кхарнові йшла обертом голова, він був готовий знепритомніти, аж тут він відчув, як його знову підіймають і шпурляють донизу, знову копають, хапають за шию.

– Відплати, Псе Війни! Відплати! Бийся зі мною! – щось (кулак? Стопа?) врізалось Кхарнові у груди, і він розтягся на підлозі, задихаючись. – Вставай і бийся!

Отже, кінець, подумав Кхарн. «Що ж, я відбув своє посольство так добре, як тільки може Пес Війни». Він спробував підвестися та не зумів, тож витягся на спині та слабким голосом заговорив у порожнечу.

– Ви – мій примарх і мій ватажок, лорде Ангрон. Я заприсягся, що

відшукаю вас та піду за вами, а ще – що я з вами не битимуся. Якщо ж я мушу загинути, то нехай я загину від вашої руки. Я – Кхарн, і я вірний вашій волі.

Чекаючи, він поволі зомлів, а тоді раптово опритомнів: його організм налаштувався на те, щоб його збудити, і біль від одержаних травм загострився. Ангрона він не бачив і не чув, але відчував кам'яну підлогу під собою та холодне повітря в легенях. Коли прийшов Ангронів голос, він пролунав страхітливо близько, майже біля його вуха.

– Ви – воїни, Кхарне, – мовив примарх. – Воїнів я пізнаю відразу.

Кхарн спробував відповісти, але

щойно він спробував заговорити, його шиєю та грудьми пройшла хвиля болю.

– Цей... Імператор, – вимовив Ангрон, явно докладаючи зусиль до того, щоб зберегти рівний голос. – Це йому ви принесли присягу?

– Ми принесли присягу один одному, – спромігся вимовити Кхарн, – його іменем і на його знамені, – переводити дух довелося довго. – Що не... здіймемо на вас руку.

Якийсь час Ангрон не говорив ані слова. Доки він заговорив, Кхарн уже знову почав непритомніти.

– Така відданість... таких воїнів... – його голос стих і пролунав знову. Руки він знову притис до голови. –

Той, хто може... той... ваші обітниці... йому ви б...

Минала хвилина за хвилиною. Знову пролунав Анґронів голос.

– Ця кімната. Можна мені з неї піти? – Кхарн знайшов відповідь не відразу.

– Це флагманський корабель Псів Війни. Наше найвидатніше судно. Це знаряддя вашої волі, й воно перебуває під вашим командуванням, примарху, так само, як і ми.

Відповіді довго не було – лише тиша та темрява, і Кхарн, ледве почавши відчувати, що знову непритомніє, відчув, як його підняло, тепер уже повільно та обережно, та понесло крізь пітьму.

Вони дивилися одне на одного, аж раптом у двері гучно постукали; вони не знали, що робити, та це тривало лише якусь мить. Тоді Дрегер заходився відчиняти. Задзенькали замки та зарипіли брами, і він опинився там. Велетенська тінь на сходах росла, просувалася вперед, виходила на світло, а Пси Війни охали та відступалися. Правою рукою примарх підтримував Кхарна, побитого та завислого на межі неприємності.

Ангрон став, насторожившись, напружився, мов тятива лука, а його вільна рука стискалася та розтискалася. Дихав він гучно та

важко. За кілька довгих хвилин кожен Пес Війни по черзі зблід під гострим поглядом примарха, а тоді Кхарн спромігся підняти голову та заговорити.

– Вітайте свого примарха, Пси Війни. Вітайте того, хто проливав кров на гарячому піску та змусив панів поплатитися за свою зухвалість. Вітайте свого кровного батька та ватажка Дванадцятого легіону. Вітайте того, чиїх бійців прозвали Пожирачами Міст. Вітайте його, Астартес!

І Пси Війни відповіли йому. На знак привітання вони здіймали руки, піднімали голоси та грюкали об підлогу обухами сокир. Збираючись

довкола Ангрона, який мовчки височів посеред них, вони знов і знов кричали та вітали його, а Кхарн знайшов сили та голос, щоб так-сяк долучитися до їхнього кола та закричати разом із ними.

– Примарх, – мовив Ангрон. Говорив він ледве чутно, але змусив Псів Війни миттєво замовкнути. – Я знову ватажок.

– Примарху! – закричав Дрегер у відповідь. – Ватажку! Ваші воїни були пожирачами міст, але під вашим командуванням Пси Війни будуть пожирачами світів!

Якусь мить Ангрон хитався, заплющивши очі та стиснувши кулаки. Але потім він глянув на

Дрегера, а з нього перевів погляд на Кхарна. І посміхнувся.

– Пожирачі Світів, – вимовив він, повільно, смакуючи звуки. – Пожирачі Світів. Тож будьте ними, менші братики. Ви навчитеся вирізати мотузку. Ми проливатимемо свою кров і будемо братами.

Цього разу йому у вічі подивилися всі. Ангрон повільно підняв один зі своїх величезних кулаків, аби відповісти їм на привітання.

– Тоді йдіть за мною, Пожирачі Світів. Ходімо до мене в кімнату, поговоримо. – Ангрон розвернувся та пішов назад у свою кімнату.

Мовчки, підтримуючи Кхарна, Пожирачі Світів пішли за своїм

примархом у ту пітьму, що тхнула
кров'ю.